

”ΙΡΕΝΑ ΣΕΝΤΛΕΡ” ΤΟΥ Ζιλμπέρ Σινουέ εκδόσεις ΨΥΧΟΓΙΟΣ

By

Άγγελος Κουτσούκης

-

December 17, 2018

Ο Ζιλμπέρ Σινουέ είναι ένας από τους πιο σημαντικούς συγγραφείς ιστορικών μυθιστορημάτων των ημερών μας.

Γεννήθηκε το 1947 στην Αίγυπτο από πατέρα Αιγύπτιο και μητέρα Γαλλίδα, ενώ η γιαγιά του ήταν Ελληνίδα.

Τα έργα του έχουν αποσπάσει σημαντικά βραβεία, όπως το Jean d'Heurs-Βραβείο Ιστορικού Μυθιστορήματος-το Prix des Romancieres, το Grand Prix de Litterature Policiere και το γαλλικό Βραβείο των Βιβλιοπωλών. Για τα έργα του Ζιλμπέρ Σινουέ έγραψε τα πιο εγκωμιαστικά λόγια ο Πιέρ Γκριμάλ, επιφανής ιστορικός μελετητής. Τον χαρακτήρισε τον σπουδαιότερο και αρτιότερο σύγχρονο συγγραφέα ιστορικού μυθιστορήματος, ο οποίος βασίζεται πάντα σε αρχειακό υλικό και επισταμένη έρευνα.

Στο καινούργιο του βιβλίο ,την "Ιρένα Σέντλερ", περιγράφει την ζωή και την δράση μιας γυναίκας που έσωσε από τα κρεματόρια και τον ναζιστικό όλεθρο περίπου 2.500 παιδιά στην διάρκεια του Β' Παγκοσμίου Πολέμου.

Μετά την εισβολή των Γερμανών στην Πολωνία, η κατάσταση στην Βαρσοβία έγινε τραγική. Όπως γράφει ο Σινουέ "Τις ημέρες που ακολούθησαν την εισβολή είχαν κάνει την εμφάνισή τους δελτία για μερίδες σίτισης τριών διαφορετικών χρωμάτων: εκείνο των Γερμανών τους επέτρεπε να προμηθεύονται 2.613 θερμίδες, των Πολωνών 699, όσο για τους Εβραίους ,αυτοί περιορίζονταν στις 184 θερμίδες την ημέρα. Όπως ήταν φυσικό, η μαύρη αγορά βασίλευε, με συνέπεια την αύξηση της μιζέριας στο γκέτο. Το κύμα των νέων νόμων και απαγορεύσεων δεν είχε τελειωμό: απαγορευόταν να εργάζονται στη βαριά βιομηχανία, απαγορευόταν να εργάζονται στα κρατικά ιδρύματα και στους οργανισμούς, απαγορευόταν να ψήνουν ψωμί, απαγορευόταν να κερδίζουν πάνω από πεντακόσια ζλότι τον μήνα-τη στιγμή που η τιμή του ψωμιού έφτανε ογδόντα ζλότι το κιλό- ,απαγορευόταν να πουλάνε και να αγοράζουν από τους "Αρίους", απαγορευόταν να καλούν Αρίους γιατρούς, απαγορευόταν να φροντίζουν Αρίους αρρώστους, απαγορευόταν να παίρνουν το τρένο ή το τραμ, απαγορευόταν να περνούν τα σύνορα της πόλης χωρίς

άδεια, απαγορευόταν να έχουν χρυσό και κοσμήματα. Ο εβραϊκός πληθυσμός νικημένος, κατατρεγμένος, δολοφονημένος χωρίς λόγο, ζούσε συνέχεια με τον φόβο. Μία μόνο ποινή, ο θάνατος ήταν η τιμωρία για όσους δε σέβονταν τούς κανόνες”.

Κι αυτή ήταν μόνο η αρχή. Απέναντι σε αυτή την κατάσταση στάθηκε η Ιρένα Σέντλερ. Που ήταν υπάλληλος στην Πρόνοια του δήμου. Αλλά είχε μεγαλώσει και θυμόταν τα λόγια που της είχε πει ο πατέρας της: ‘ ‘Όταν ένας νόμος είναι άδικος, ο ανθρωπισμός οφείλει να υπερισχύει του νόμου”.

Κάπως έτσι, άρχισε να σώζει από βέβαιο θάνατο τα παιδιά. Τα έβγαζε κρυφά από το γκέτο με όποιο τρόπο μπορούσε. Μέσα από υπόγεια ή υπονόμους, μέσα σε κούτες από χαρτόνι, σε σακίδια, σε μαξιλαροθήκες, κάτω από σκουπίδια.

Συγκλονιστικές είναι οι μαρτυρίες κάποιων από αυτά τα παιδιά που επέζησαν. Σε μια συνέντευξη που έδωσε ο Πιότρους Ζίσμαν σε μια Σουηδέζα δημοσιογράφο, δήλωσε : “Το βλέπω σαν σκηνή ταινίας. Ξαναβλέπω πως περάσαμε εγώ και η ξαδέλφη μου-δύο χρόνια μικρότερη από εμένα-μέσα από το άνοιγμα πού, κατά μήκος των καναλιών, οδηγούσε στην πλευρά των Αρίων. Ξαναβλέπω την πλάτη του άντρα που μας οδηγούσε και φώτιζε τον δρόμο με ένα φανάρι. Έμαθα να μην σκέφτομαι πια την παλιά μου ζωή, να την πνίγω μέσα μου. Μου είπαν ότι πρέπει να κρυφτώ, έτσι κρύφτηκα. Όταν ήμουν μικρός , κρυβόμουν μέσα στη σοφίτα. Ήξερα πως, εκτός από τις μοναχές, δεν έπρεπε να έχω επαφή με κανέναν. Καταλάβαινα ότι με έκρυβαν, ότι ήμουν κάποιος που είχε διασωθεί, ότι δεν ήμουν σαν τα άλλα παιδιά. Αποδέχτηκα αυτή την κατάσταση, ήξερα να προσαρμόζομαι , αυτός ήταν ο όρος για να επιβιώσω”.

Ο Σινουέ έγραψε ένα στιβαρό μυθιστόρημα, βασιζόμενος σε ιστορικές μαρτυρίες και ντοκουμέντα. Δεν σκιαγραφεί μια αγιογραφία της Ιρένας Σέντλερ, αλλά περιγράφει την εποχή και τις συνθήκες. Που ήταν σκληρές και βάρβαρες. Από το γκέτο της Βαρσοβίας δεν έμεινε κανείς

ζωντανός. Πεντακόσιες χιλιάδες Εβραίοι εξοντώθηκαν. Ανάμεσά τους, βέβαια και πολλά παιδιά.

Ίσως γι' αυτό, όταν την επισκέφτηκε στο γηροκομείο πια, η εγγονή ενός κοριτσιού που έσωσε, στα ενενήντα οκτώ της, περιγράφει την εξής σκηνή: "Της έπιασα το χέρι και της ψιθύρισα, παρόλο που ήξερα ότι δεν έπρεπε να το κάνω.. "Είστε μια ηρωίδα, κυρία, μια μεγάλη ηρωίδα". Αμέσως συνοφρυώθηκε. "Μην το λέτε αυτό. Οι ήρωες δεν νιώθουν καμιά ενοχή. Η δική μου με κατατρώει".

Έκανα μια κίνηση προς τα πίσω. "Ενοχή; Εσείς; Μα γιατί;" Ξανάνοιξε τα μάτια και τα κάρφωσε σε ένα αόρατο σημείο πριν μουρμουρίσει: "Νιώθω ένοχη επειδή δεν έσωσα περισσότερα παιδιά".

Η Ιρένα Σέντλερ συνελήφθη από τους Γερμανούς και βασανίστηκε. Δεν μπόρεσαν να της πάρουν καμιά πληροφορία. Έφτασε μέχρι το εκτελεστικό απόσπασμα, από όπου την έσωσαν την τελευταία στιγμή οι σύντροφοί της, λίγο πριν την κατάρρευση της Γερμανίας. Έζησε μέχρι τα 98 της σε έναν οίκο ευγηρίας στη Βαρσοβία. Στις αρχές Μαρτίου 2008, επειδή ήταν πολύ αδύναμη για να παρευρεθεί στις εκδηλώσεις που γίνονταν προς τιμήν της, η Ιρένα ανέθεσε σε μια επιζήσασα να διαβάσει μια επιστολή στην οποία δήλωνε: "Καλώ όλους τους καλοπροαίρετους ανθρώπους να παλέψουν για την αγάπη, την ανεκτικότητα και την ειρήνη, όχι μόνο εν καιρώ πολέμου, αλλά και εν καιρώ ειρήνης".

Και όπως γράφει ο Σινουέ, όταν την ρώτησε η μητέρα της, που ανησυχούσε για εκείνη, μέσα στην άγρια εποχή του πολέμου "Θα ήθελα να μου απαντήσεις σε μια ερώτηση. Πόσα παιδιά σκοπεύεις να σώσεις;" Η απάντηση ήταν: "Δεν ξέρω, μαμά. Η Εύα Ρέχτμαν μου είπε μια μέρα: "Οποιος σώζει μια ζωή, σώζει τον κόσμο όλο". Θα προσπαθήσω, λοιπόν, να σώσω πολλές φορές τον κόσμο".

Ένα βιβλίο που μας πείθει πως όσο υπάρχουν άνθρωποι τα πάντα είναι δυνατά.